

עיוני הפרשה

שיעורו השבועי של מורנו המשיגה שליט"א

זמני השבת (אופק ת"א):

כניסה:	יציאה:	ר"ת:
16:37	17:28	18:00

יו"ל ע"י ישיבת קיבוץ "נר ישראל"

עיונים

שהם היו מיועדים להכות את פרעה, לא הצפרדעים שביאור שלא הזמין אותם על פרעה להכותו, עליהם בקש שישארו, וע"ז הוצרך לצעוק **כי פלגא לא עבדי** עכ"ל.

ה. ה'חתם סופר' בתורת משה כתב וז"ל "מקשים מאי טעמא בצפרדע כתיב 'ויצעק' ובערוב כתיב 'ויעתר'. וי"ל דאחז"ל בפ"ק דסוכות למה נמשלו תפלתן של צדיקים **לעתר**, מה עתר מהפך התבואה, אף תפלתן של צדיקים מהפך מדת הדין לרחמים, והנה **בצפרדע לא נהפך**

לרחמים גמורים שהרי מתו הצפרדעים והיה להם למוקש ותבאש הארץ, לכן כתיב ויצעק. משא"כ בערוב שהלכו להם לגמרי כתיב ויעתר כנלפע"ד נכון בעז"ה. עכ"ל.

ו. בשפתי חכמים (אות נ') וב'פרדס יוסף' (אות מ) כתב וז"ל "ויצעק משה אל ה' (ח, ח). ובערוב כתיב ויעתר (בפסוק כ"ו)... והגאון רבי אברהם ברודא ז"ל אמר דהצפרדעים השמיעו קול, **והמתפלל צריך להשמיע קולו לאזניו** (ברכות לא. שו"ע או"ח ק"א) **הוצרך לצעוק**. והגאון ר' ליב חריף ז"ל אמר לפי זה טעם הכבדת לב פרעה, דבברכות (כד:): המשמיע קולו בתפלה הוא מקטני אמנה, ופרש"י "ד"ה הרי"ן כאלו אין ה' שומע בלחש" עכ"ל. ובספר 'ויבא יוסף' [רבי יוסף דיאבילה ממכנאס] הוסיף "ע"פ מה שדרשו חז"ל על פסוק 'על דבר שרי אשת אברם' על **דיבורה** של שרה, שהיתה אומרת למלאך הך והוא מכה. לזה אמר כאן ויצעק משה אל ה' וקשה למה כאן ולא בשאר מכות. לזה אמר 'על דבר הצפרדעים' ר"ל על **דיבור** הצפרדעים שהיו צועקים ולכך הוצרך להרים קולו" עכ"ל. ויש לדון בדבריהם ע"פ מש"כ ה'כ"ף החיים' (סימן ס"ב סק"ז) להסתפק בשם ה'חסד לאברהם' אם צריך שישמיע לאוזנו במקום הרעש, או סגי שישמע כשהוא יחידי במקום אחר. ע"ע חזו"א (או"ח סימן יד סק"ב) שנסתפק אם בעיני שמיעה בפועל או שזה תנאי בדיבור. ומכאן מוכח כצד א' ואכמ"ל.

עוד יש להעיר ע"פ מש"כ ב'ספר מהר"ל' (ליקוטי מהר"ש אות יד) "לכך נקרא צפרדע, לפי שיש בה דעה לדעת מתי בוקר וכל הלילה צועק ומקרר **ובבוקר שותק**" עכ"ל. וכיון שמשעה בא לפרעה **בהשכמה**, לכא' היו הצפרדעים שותקות ולא היה רעש ולמה היה צריך לצעוק. וי"ל.

ז. באופן דומה כתב בספר 'בן אשר' שמחמת רעש הצפרדעים וקרקורם אחז משה ב'צעקה' ע"פ המבואר בזוהר (ח"ב יט): וז"ל "צעקה - **שצועק ואינו אומר כלום**, אמר רבי יהודה, הלכך גדולה צעקה מכולן, **שצעקה היא בלב**, הדא הוא דכתיב (איכה ב יח) צעק לבם אל ה'" עכ"ל. ולכן לא התפלל, כי ב'תפילה' צריך להשמיע לאוזנו, אבל ב'צעקה' שעיקרה בלב, לא צריך להשמיע לאוזנו.

ח. בספר 'אור חיים לישראל' [הירש] תירץ ע"פ הזוהר (ח"ג, רכב): עה"פ "שמרה נפשי כי חסיד אני - אמר דוד, ולא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ארבע שעות, ואני (שם קיט סג) חצות לילה אקום להודות לך... מיד **אזדמן ליה צפרדע**, ואמר ליה, למה את משבח גרמך למימר חצות לילה אקום להודות לך, ואנא כל ליליא לא שכיבנא לשבחא ליה ולנגנא קמיה" עכ"ל. וכן מצינו בסוף פרק שירה צפרדע שנזדמנה לדוד המלך כשסיים ספר תהילים וזחה דעתו, אמרה לו אני משבחת טפי ממך עי"ש. וכמו כן הצפרדעים במצרים היו **מקרקים ואומרים שירות ותשבחות לקב"ה**, והיה משה צריך להתגבר כנגדם לבטלם משירתם לכן הוצרך לצעוק וזהו על **דבר** הצפרדעים - שהיו אומרות שירה. כעין זה בספר 'אור גנוז'. ובספר 'שמנה לחמו' הוסיף בזה רמז נאה 'רק ביאור **תשארנה**' אותיות **תשא - רנה**'. משה רבינו לא ביטל רינתם לגמרי, אלא רק ביאור ישאו רינה, ודפח"ה.

ט. ובספר 'יחי יוסף' כתב ע"פ המבואר בפסחים (גג): מה ראו חנניה מישראל ועזריה שמסרו נפשם, למדו **ק"ו מצפרדעים** וכו' וכיון שהיו הצפרדעים בדרגה גבוהה כזו של מסירות נפש ועל זה כתוב **'יעלו** הצפרדעים' עליה היתה להם, הוצרך משה להתגבר כנגדם בתפילה כדי לבטלם, לכן **'ויצעק'**. וזהו על **דבר** הצפרדעים, אותו דיבור שנשאו ק"ו בעצמם. ע"ע בעה"ט (ח,א) "העל - ב' במסורה. והעל את הצפרדעים. והעל אותם הר ההר (במדבר כ, כה). כדאייתא בפרק מקום שנהגו בפסחים (גג, ב) מה ראו חנניה מישראל ועזריה שמסרו עצמן לשרפה. נשאו ק"ו לעצמן מצפרדעים שמסרו עצמן למיתה על קדוש השם ועל כן נמלטו כדכתיב (פסוק ט) וימתו הצפרדעים מן הבתים מן החצרות ומן השדות, אבל לא מן התנורים. אבל משה ואהרן שנאמר בהן (במדבר כ, יב) יען לא האמנתם בי להקדישני, ולא נשאו ק"ו מצפרדעים, מתו ולא זכו ליכנס בארץ" עכ"ל.

m0533157838@gmail.com

ויצעק משה אל ה' על דבר הצפרדעים (שמות ח, ח) צריך ביאור טובא, בשאר המכות כשמשעה התפלל נאמר **'ויעתר** אל ה' כמו במכת ערוב (ח,כו) ולקמן במכת ארבה (י, יח) או **'ויפרוש** כפיו' (ט,ג) במכת ברד. וכאן במכת צפרדע בלבד נאמר לשון **'ויצעק'**. ובפרט שבתחילה פרעה מבקש **'העתירו** עלי' ומשה משיבו 'למתי **אעתיר** לך' וכשמתפלל בפועל נאמר לשון 'צעקה' הלא דבר הוא? ויש ליישב בכמה אופנים:

א. ה'אבן עזרא' כתב וז"ל "טעם ויצעק. כי בטח בשם שלא יביישהו. כי אמר אל פרעה **מעצמו** 'כדברך יהיה' בלא רשות השם" עכ"ל. כעין זה כתב ב'צרור המור' וז"ל "ואמר ויצעק, לפי שזה היה מליבו. וזהו על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה, שאמר לו כדברך" עכ"ל. לפירושו 'על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה' אין הכוונה על מכת צפרדע ששם **הקב"ה** לפרעה. אלא על הדיבור **שמשעה** שם לפרעה באומרו 'למחר'. ולכן משה התפלל בצעקה שאינה חוזרת ריקם וכמ"ש בזוהר (ח"ב כ.) וז"ל "צעקה קרובה לקב"ה יותר מתפלה ואנחה, דכתיב (שמות כג כג) כי אם צעוק יצעק אלי **שמע אשמע** צעקתו. אמר רבי ברכיה מה כתיב (ש"א טו יא)... ויחר לשמואל **ויצעק** אל ה' כל הלילה, הניח הכל ולקח צעקה, משום דהיא קרובה לקודשא בריך הוא יתירי מכלהו, הדא הוא דכתיב ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי. תנו רבנן, האי מאן דצלי ובכי **וצעיק** עד לא יכיל למרחש בשפוותיה, האי צלותא שלימתא דהיא בלבא, **ולעולם לא הדרא ריקניא**. אמר רבי יהודה, גדולה צעקה שקורע גזר דינו של אדם מכל ימיו. רבי יצחק אמר, גדולה צעקה שמושלת על מדת הדין של מעלה" עכ"ל הזוהר. לכן אחז משה בצעקה טפי משאר לשונות התפילה.

ב. ה'מושב זקנים' כתב וז"ל "ואם תאמר מה צעק הנה יותר מבשום מקום, וי"ל משום שלא **יחשדוהו המכשפים**, ולכן צעק בקול גדול שקול הצפרדעים היו מקרקרים והיה גדול מאד כדי שישמע" עכ"ל. מבואר שמשעה צעק כדי שיראו פרעה והמצריים שהוא מתפלל אל ה' ורק מחמת כן סרה המכה ולא בכח הכישוף. כעין זה מצינו ב'רבנו בחיי' שהעיר מדוע רק כאן נאמר 'על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה' ולא תמצא בשאר המכות שיחזור להזכיר המכה עם התפילה. וביאר "לפי שהקב"ה הזכיר למשה לשון עליה, הוא שאמר ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתך, וכן אמר משה לאהרן והעל את הצפרדעים, וכן כתוב למעלה במעשה, ותעל הצפרדע, וכדי שלא תבין בלשון עליה זה שהזכיר בכל פעם שבאו הצפרדעים **בדרך הטבע והמקרה מצד התחבולה והחכמה כחכמת החרטומים** ולא מאת ה' היתה זאת, לכך אמר 'על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה' לבאר כי אדון הכל יתברך שם המכה הזאת לפרעה ולא כח הטבע" עכ"ל. מבואר בדבריו שבמכת צפרדע דווקא היה חשש יותר שיתלו בחכמת הטבע ובתחבולה כחרטומים הן בבוא המכה והן בהסרתה, לכן הוצרך משה לצעוק ולהוכיח שהכל ממנו יתברך ובכח התפילה. ובספר 'די השב' [לר' שלמה ברדוגו. תרנ"ו] ביאר שרק במכת כינים שהיתה שלישית הודו 'אצבע אלקים היא' אבל בתחילה חשדוהו בכשפים.

ג. עוד תירץ ב'מושב זקנים' (שם) "ועוד יש לומר, לפי **שתלה הגדולה בעצמו** 'התפאר עלי' עכ"ל. וכן כתב ב'טור הארוך' וז"ל "ויצעק משה. לפי שאמר 'התפאר עלי' ותלה הגדולה בו, הוצרך להתאמץ בתפלה (פי' הרא"ש)". כעין זה ב'תולדות יצחק' כתב וז"ל "על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה, אמר בזאת המכה כן ולא אמר כן בשאר המכות שיאמר בהן על דבר הערוב או על דבר הברד, לפי שרצה לתת טעם למה צעק משה אל ה' בזאת המכה יותר מבמכות אחרות שלא אמר בהם צעקה אלא ויעתר אל ה' או ויפרוש כפיו אל ה'. ואמר הטעם, לפי שעשה משה בזאת המכה מה שלא עשה בכל שאר המכות, לאמר התפאר עלי למתי אעתיר לך ולא מצינו כן בשאר המכות, ולזה צעק עתה **לפי שכל כבודו היה תלוי בזאת המכה** וזה הוא שאמר על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה, פירוש בעבור דיבור הצפרדעים ישעם משה עם פרעה כשאמר לו התפאר עלי" עכ"ל. כעין זה ב'אברבנאל'.

ד. ב'ספורנו' תירץ וז"ל "ויצעק משה אל ה' על דבר הצפרדעים **'אשר שם לפרעה'** שיסיר אותם הצפרדעים בלבד אשר שם לפרעה, וישארו ביאור, ובזה הוצרך לתפלת צעקה, **דפלגא מן שמיא לא יהבי** (פרק סדר תעניות אלו) עכ"ל. וכעין זה במלבי"ם (ח,ז) וז"ל "ויצעק משה אל ה' על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה, שהוא מיותר, שהי"ל סתם ויצעק משה אל ה' כמ"ש בערוב ובברד ובארבה, נראה... שהוצרך משה להתפלל שלא יסורו רק הצפרדעים אשר שם לפרעה, ר"ל הצפרדעים אשר היו ביבשה **להצטרפות לקבלת העלון במייל באופן קבוע נא לשלוח את המילה "צרף" למייל: m0533157838@gmail.com**

והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים (שמות ו, 1)

תיבות 'הוצאתי אתכם' יש בהם טעמי המקרא 'מונח רביעי'. כתב בספר 'מקרי דרדקי' שבא לרמוז דרשת חז"ל על הפסוק 'והמושבים עלו בני ישראל מארץ מצרים' (יג, יח) שרק **חמישית** מבני ישראל יצאו ממצרים. זה שנרמז כאן, כאשר יתקיים 'הוצאתי אתכם' יהיה 'מונח רביעי' - יישארו מונחים במצרים ארבעה חלקים של עם ישראל שלא יזכו לצאת ממנה. כפתור ופרח.

כבד לב פרעה (שמות ז, יד)

כתב ה'אילת השחר' למרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל "במדרש רבה (ט, ח) אמרו 'מה הכבד כועס, אף לבו של זה נעשה כבד' ע"כ המדרש. אחד הגיע לשוויץ בשנת תרצ"ט וסיפר כי הפרופסור של המוזיאון מלונדון שנמצאים בו הגופות החנוטים של מצרים אמר, שכשעסק בגופו של פרעה **ראה שלבו עשוי מבשר כבד והשתומם**. ואמרתי לו את המדרש הנ"ל עכ"ל.

מקבץ תשובות מהקוראים שליט"א

א. למה נתבע משה שנתרשל במילה, הלא היה עוסק במצווה?

א. הגאון ר' ישראל א. שליט"א תירץ שבמצווה **קיומית** לא אמרין כן כמ"ש משנ"ב (סי' לח סק"ח ובבאה"ל) וכיון שמסתמא נח בדרך ובזמן המנוחה אינו 'עוסק במצווה' רק 'מקיים מצווה' לכן היה לו למול אז. **ב.** עוד הראה לספר 'תל תלפיות' (ה"א, קלו. וח"ב, תתע) שמרן זיע"א השיב **עסק** במלון כדאיתא בגמרא' וכוונת הדברים, שהתעסק במלון טפי מהנצרך. **ג.** הבה"ח משה אוהיון נ"ו חיזק הענין ממש"כ האוה"ח (ד, כד) שכל זמן שהיה בדרך לא יכול להזיקו שהרי 'שלוחי מצוה' אינם ניזוקים, אבל עתה שנתעסק במלון קרב אליו להמיתו. **ד.** עוד תירץ ע"פ הרשב"ם וז"ל "כי היה **מתעצל** בהליכתו ומוליך **אשתו ובניו**" ואף שהקב"ה צוהו 'לך שוב' למה לקח עמו האשה והילדים. ויש להעיר ממש"כ הרמב"ן (ד, יט) "ולכן לקח אשתו ובניו, כי היה זה עצה נכונה להולכים עמו, כי בעבור זה יבטחו בו ישראל יותר" א"כ מאת ה' היתה זאת וע"פ ציווי. ואולי היה לו לזרזם. **ה.** הגרמ"ד שליט"א תירץ ע"פ דקדוק הל' (נדרים לב). "שנתעסק במלון **תחלה**" ופירש הר"ן "שנאמר 'בדרך במלון' דמשמע דמיד שבא מן הדרך נתעסק במלון והיה לו למול מתחלה". **ו.** הרב דוד.ש שליט"א הראה לערוך לנר בסוכה (כה). שבמצווה שיש בה **כרת** אין פטור עוסק במצווה (לדעת ר"ע וריה"ג) ע"ש. **ז.** רבים תירצו שאפשר לקיים **שניהם**. ויל"ע איך אפשר באמצע 'מנוחה' לקיים מצוות ברית מילה בהידור עם כל הכוונות. ויל"ל. **ח.** הגרמ"כ שליט"א תירץ ע"פ הריטב"א שעיקר חיוב הברית על **הבן**, והוא מל מדין ב"ד וערבות וכיון שהבן לא נצטווה 'לך שוב' ואינו עוסק במצווה, חייבים למולו. **ט.** הראוני לאור שראג' שתירץ שבמצווה **שהתוצאה** היא העיקר כמו במעקה וכדו' לא שייך פטור דעוסק במצווה, וה"ה הכא העיקר שלא יהיה ערל. ויש לפלפל.

ב. ביאור המדרש שמשה רבינו לא ינק ובפסוק נאמר 'ותניקהו'?

א. הגאון ר' ישראל א. שליט"א תירץ שיש **בעל כורחו** אבל לא הוצרך לזה. **ב.** עוד הראה לספר 'שיח התורה' (ה"א, אות מ"ח) שתירץ רבינו זיע"א שאולי הכונה ש'**בו ביום** שנולד' לא ינק, אבל אח"כ כן, והפס' מיירי אחר ג' חדשי הצפנה. ועוד רבים השיבו כן. ועדיין צ"ב דאם יש מעלה שלא לינק 'חלב אם' מה לי 'ביום שנולד' מה לי אחר כך. ובאמת אין מעלה 'שלא לינק' כמו שכתב ה'פתחי תשובה' (שו"ע י"ד סי' פא, ז, טז). **ג.** הבה"ח משה אוהיון וחבריו שיחיו תרצו שכוונת המדרש לומר שהיה כוחו גדול עד כדי 'שהלכתי ברגלי ודברתי עם אבי ואמ' **וכל זה קודם שינקתי חלב**, אבל ינק אחר כך. **ד.** שכיני הטוב הר"ד שליט"א הראה לאוצר המדרשים [אינשטיין] ושם הגירסא 'ואפ'י חלב לא ינקתי אלא **בשכר**' [וכן כ' הרד"ל שם]. וצ"ב מה השבח בזה ומה נפק"מ אם יונק בשכר או בחינם. ועוד ק' השכר שקיבלה אמו מבתיה בת פרעה, היה במרמה שלא ידעה שהיא אם הילד. **ה.** עוד השיב ע"פ הגמרא בברכות (מ). "שאיין תינוק יודע לקרות אבא ואמא עד שיטעום טעם דגן" וכוחו של משה היה רב שכבר 'דברתי עם אבי ואמ' וקראתי אבא ואמא עוד לפני שינקתי חלב בו ביום שנולדתי.

א. הוא אהרן ומשה (שמות ו, כו)

פרש"י "יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן, לומר לך **ששקולין כאחד**". וצ"ב הלא נאמר "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" (דברים לז, י). ואם הכוונה שרק 'באותה שעה' שקולים היו, למאי נפק"מ.

ב. ויעשו כן החרטומים בלטיהם להוציא את הכנים ולא יכלו (שמות ח, יד)

ופרש"י "ולא יכלו - שאין השד שולט על בריה פחותה מכשעורה" עכ"ל. וצ"ב מילקוט שמעוני (שמות, רמז, קפב) "ארבע עשר מיני כנים הביא עליהם, **הקטנה** שבהן - כביצה של תרנגולת והגדולה שבהן - כביצה של אווז"?

[אשמח לתשובות שיתפרסמו א"ה במדור **לברורי**, בטל' 0533157838 או במייל [m0533157838@gmail.com].

"וידבר משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקצר רוח"

ומעבודה קשה" (שמות ו, ט)

והדבר צ"ב איך יתכן שבא לישראל גואל ומבשרם שהם נגאלים ואינם שומעים? וכתב האור החיים הקדוש וז"ל "מקוצר רוח - אולי **כי לצד שלא היו בני תורה לא שמעו**, ולזה יקרא קוצר רוח כי התורה מרחבת לבו של אדם" עכ"ל. וצ"ב מה הקשר בין מה שלא היו 'בני תורה' למה שלא שמעו אל משה מחמת ה'עבודה הקשה'?

ויש לבאר ע"פ מה שכתב המהר"ל ב'גבורות השם' (פרק ט) וז"ל "כי כל משועבד מתפעל מן המשעבד, ולא יתכן ההתפעלות רק אל בעלי החומר שהוא מתפעל, **לא אל הצורה הנבדלת, והשכל הנבדל כיון שאינו בעל חומר אינו מתפעל ומאחר שאינו מתפעל לא שייך בו שיעבוד, ולפיכך ראוי שלא יהיה שום שיעבוד אל ת"ח אשר יש להם שכל נבדל**. וזהו שאמרו חכמים בבבלי דשני (אבות ט"ו) אל תקרא חרות על הלוחות אלא חירות, שאין לך בן חורין כמי שעוסק בתורה, הרי אין שיעבוד לת"ח" עת"ד. וזה כוונת האוה"ח 'מקוצר רוח - **רוחניות**' לכן הוא מרגיש 'עבודה קשה'. אבל האדם הרוחני שעוסק בתורה ודבק בשכל הנבדל, לא מתפעל ולא מרגיש קושי השעבוד. וזה הביאור במשנה באבות (פרק גה) "רבי נחוניא בן הקנה אומר, כל המקבל עליו עול תורה, מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ". מלבד סוגלת התורה שהיא 'מגנא ומצלא' ונגע לא יקרב באהלך. נוסף הענין הזה, שכאשר אדם מקבל על עצמו 'עול תורה' ממילא 'מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ' ואין זה משפיע ומורגש אצלו, כי הוא דבק בשכל הנבדל ברוח ולא בחומר. ולכן נקט התנא '**מעבירין ממנו** בל' רבים, ולכא' הול' 'מעביר' ממנו הקב"ה. אלא כוונת התנא כמ"ש 'מעבירין ממנו - **הדברי תורה** שעוסק בהם' הם אלה שמעבירים ממנו עול מלכות ודרך ארץ כי על ידם דבק בשכל הנבדל ולא בחומר.

ובזה יבואר הילקוט שמעוני (דברים, ח רמז תת"ג) "אמר ר' ביסנא אין אדם בעולם בלא סורין, חושש בשניו אינו יכול לישן, בעינו אינו יכול לישן, **יגע בתורה אינו ישן**, זה עד וזה עד. הוי אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך תלמדנו". וצ"ב אם בסופו של דבר 'אינו ישן' מה שייך לומר '**אשרי הגבר**? אתמהא?! והן הן הדברים, כיון שהוא יגע בתורה ודבק בשכל הנבדל אינו מרגיש ואינו מתפעל מזה. והבן.

אבל תנאי יש לזה 'חרות על הלוחות' **חרות** - **חריטה** ולא כתיבה בעלמא, רק ככה"ג הובטח שיהיה בן חורין, ובהו יתורץ מה שהקשו על האוה"ח מהגמרא ביומא (כה): "אמר רבי חמא ברבי חנינא מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם. **היו במצרים ישיבה עמהם** שנאמר לך ואספת את זקני ישראל, הוי במדבר ישיבה עמהם שנאמר אספה לי שבעים איש מזקני ישראל". הרי שגם במצרים היו בישיבה? על כרחך שאפשר להיות בישיבה ועדיין 'לא היו בני תורה'!!! וכמו שנתבאר, 'בן תורה' - הוא כפשוטו 'בן' של התורה בכל הרמ"ח והשס"ה בכל מקום בכל מצב 'חרות'.

ועיין לשון הרמב"ם (הל' עכו"ם א, ג) "ויעקב אבינו למד **בניו כולם** והבדיל לוי ומינהו ראש והושיבו בישיבה וללמד דרך השם... **עד שארכו הימים לישראל במצרים וחזרו ללמוד מעשיהן** ולעבוד כוכבים כמותן **חוץ משבט לוי שעמד במצות אבות**" עת"ד. והיי רצון שנזכה להיות כשבט לוי 'יושב בישיבה' - בן תורה' שאינו מתפעל מהמשעבד והוא הבן חורין האמיתי.

הפצת העלון וזיכוי הרבים לזכות ולהצלחה בכל העניינים

לתורם **בעילום שם** הי"ו

זיווג הגון בקרוב, **אמן**.

לרפואה שלמה ובריאות איתנה ל: **גילה בת שרה** תחי'

ולהצלחה ברו"ג ל: **יעקב בן גולשן** הי"ו

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב חמה ולבבית לבוגר ישיבתנו האברך החשוב

הרב **דביר כהן** שליט"א ורעיתו תחי'

לרגל הולדת הבת **שרה** תחי'

שיזכו לגדלה לחופה ולמעשי"ט